

Øster Hornum Belgiske Hesteavlerforening

Skrevet af Niels Grøndahl og bragt første gang i Dansk Belgisk Hesteavls årsskrift 2016

Foreningens opstart

Samtidig med at den belgiske hest holdt sit indtog i Danmark blev de første konsortier og hesteavlerforeninger oprettet for ikke blot at løfte opgaven økonomisk, men også for sammenholdets skyld.

I takt med udbredelsen af den belgiske hest i Danmark voksede antallet af hesteavlsforeninger også støt. I starten var det Sjælland og Fyr, der førte an efterfulgt af det sydlige Østjylland. I midten af 1930'erne og frem til anden verdenskrigs slutning voksede antallet af hesteavlsforeninger til sit højeste.

Øster Hornum, luftfoto 1955

Mens krigen raser i Europa med blandt andet tyskernes nederlag ved Stalingrad, er der herhjemme på "flødeskumsfronten" stadig fred og ro til at beskæftige sig med hesteavl, og her tager historien om det, der skulle blive den sidste belgiske hesteavlerforening i Danmark, sin begyndelse. Midt mellem de to små himmerlandske provinsbyer Støvring og Nibe ligger den idylliske landsby Øster Hornum, dengang med mejeriet, brugsen, kirken, smeden og bageriet koncentreret om landevejen, som fører gennem byen.

Hoppekåring i Øster Hornum 1956. Yderst til højre ses Stig Buus, Molbjerg

Gennem flere år havde omegnens bønder holdt belgiske hingste, men nogen decideret avl havde man ikke fået stablet på benene. Efter en opsang fra landkonsulent Holger Hansen besluttede nogle af disse bønder, at nu skulle der sættes gang i sagerne, og man kastede alle personlige interesser til side for fællesskabets sag. En snæver kreds af mænd med speciel interesse i den belgiske hest havde dannet en lille sammenslutning for at få startet en hesteavlsforening, og anført af ildsjælen Stig Buus indbød man den 22. februar 1943 til en stiftende generalforsamling på konditoriet i Øster Hornum. Forinden

havde det nedsat købsudvalg med Hans Pinstrup, Vokslev, i spidsen indkøbt to hingste, som man nu tilbød den nydannede forening af overtage, hvilket også skete. Bedækningsprisen blev fastsat til 25 kroner i forbedækning og 50 kroner i følpenge for medlemmer og 100 kroner for ikke medlemmer.

Den 13. marts 1943 bliver foreningens hingste fremvist i Nibe. Den treårige Indigo de Rampemont, som er købt for 12.000 kroner samt 4000 kroner på vilkår. For 7.250 kroner samt 300 kroner årligt så længe hingsten benyttes havde man købt den elleveårige General de Thines. Det blev besluttet at formanden Stig Buus skulle have Indigo stående i sæsonen for 1000 kroner. General de Thines bliver stationeret hos foreningens sekretær Lars P. Winther, Store

Afkomstfremvisning på Lyngsø Overgård efter hingsten Urban af Dondelund. Fra venstre (med pissen) Erik Thomsen og Stig Buus, formand for Øster Hornum Belgiske Hesteavlerforening, som ejede Urban af Dondelund

Abildgård indtil 1. november for 800 kroner plus 1 krone pr. hoppe, der bliver tilført hingsten. Til det efterfølgende år bliver de samme foderværter genvalgt, samtidig med at man forhøjer aflønningen til 1.400 kroner for Indigo og 1.200 kroner plus 5 kroner pr hoppe over hundrede styk, som General de Thines betjener. Desuden bliver det besluttet, at ikke medlemmer, der har fået bedækket i 1943 skal betale 100 kroner i følpenge såfremt de ikke har meldt sig ind i foreningen senest 11. januar 1944. Kontingentet for nye medlemmer er 20 kroner årligt, mens de gamle medlemmer slipper med 10 kroner. Dette fastsættes på generalforsamlingen i februar 1944 samtidig med at det er besluttet at optage lån på 5000 kroner i den lokale sparekasse. Begge hingste fremvises i for-

bindelse med generalforsamlingen. Foreningen fortsættes støt sin fremgang til december 1945 med de samme foderværter. General de Thines har betjent 115 hopper i 1944 og 127 hopper i 1945. Ved en gennemgang af bedækningsprotokollen ses, at Indigo i 1943 havde bedækket 43 hopper og i 1944 blev det til 79 hopper. Ved købet af Indigo havde sælgeren garanteret en drægtighedsprocent på 60. Denne garanti kunne ikke indfries, idet drægtigheden for hingsten i 1943 var 55,8 % og i 1944 var den 46,7%. Sælgeren, den navnkundige hestehandler Mathias Lorentzen i Sommersted, forlangte en dyrlægeerklæring på forholdet, og sagen blev afklaret med en erstatning. Samtidig beslutter man at forsøge at sælge eller bortbytte Indigo de Rampemont.

1946

Kontingentet for nye medlemmer fastsættes til 40 kroner, og der nedsættes et nyt indkøbsudvalg, idet man vil købe en ny hingst. I foråret køber man en ny hingst hos Alfred Madsen, Ulstrupgård i Gørlev. Den er tre år kåret i 1. klasse som nummer 4, og prisen er 13.000 kroner samt 2.000 plus 3.000 kroner på vilkår. Til købet optages et lån på 12.000 kroner. Medio april må foreningen konstatere, at sælgeren Alfred Madsen ikke vil udlevere hingsten, og man må hyre en advokat for at få den udleveret, hvilket ikke lykkedes, og foreningen køber i stedet hingsten Imposant hos J. P. Lindetoft, Terp Østergård, for 12.000 kroner plus 2.000 plus 2.000 kroner på vilkår. Ved generalforsamlingen den 22. april præsenteres hingsten. Det er stadig L. P. Winther, der er fodervært for General de Thines, mens Stig Buus er afløst af Ansgar Buus, som har fået Imposant på stald.

1947

Foreningen køber i november Monty Rydhave, kåret i 1. klasse i Kolding, for 20.000 kroner, og hingsten fremvises på generalforsamlingen den 10. december. Her har bestyrelsen fremsat et nyt forslag om at kontingentet skulle være 3 kroner pr. 1.000 kroner i ejendomsskyld. Dette forslag medførte en ivrig diskussion, som endte med at forslaget blev trukket tilbage. Bedækningsprisen for Monty Rydhave sættes til 50 plus 125 kroner for medlemmer og 75 plus 200 kroner for ikke medlemmer. Samtidig har man for første gang i foreningens historie stationeret en hingst udenfor kommunegrænsen. Det er General de Thines, som nu står hos Georg Dam på Findelstrupgård ved Aalborg, hvor den bedækker for 26 plus 50 kroner for både medlemmer og ikke medlemmer.

*Store Abildgård, ejet af L. P. Winther, foto
Kgl. Bibliotek omkring 1950*

1949

Ved generalforsamlingen måtte formanden Stig Buus fortælle, at der havde været et faldende antal hopper til bedækning, og man beslutter sig for at sælge General de Thines, samt at Monty Rydhave skulle køre ud til hopperne. Imposant er stationeret hos L. P. Winther på Store Abildgård og skal også være der i 1950 for 1.700 kroner. Stig Buus beholder Monty Rydhave for 2.000 kroner i foderpenge. Kontingentet fastsættes til 20 kroner.

1950

Hingsten Monty Rydhave dør i august, og ved forsikringens udbetaling er foreningen blevet gældfri, og man benytter lejligheden til at tilbyde medlemmer af foreningen, som ønsker at udtræde, mulighed for dette inden 1. januar 1951.

1951

På generalforsamlingen den 5. februar kan Stig Buus fortælle, at 28 medlemmer har meldt sig ud. Et forslag om at købe en ny hingst får ikke tilslutning. Allerede i november afholdes nyt medlemsmøde, hvor der fremsættes forslag om at sælge eller bortbytte Imposant. Samtidig skal der søges en ny fodervært for det kommende år, samt at købe en ny hingst.

1952

På generalforsamlingen 31. januar kunne den nyindkøbte hingst Luron de Hess præsenteres. Den havde man fordelagtigt erhvervet for 6.250 kroner. Samtidig beslutter man at beholde Imposant såfremt at der ikke kan opnås en god salgspris. Ansgar Pedersen fik jobbet som fodervært for Luron de Hess for 1.800 kroner, men så skulle hingsten også gå en ugentlig tur rundt til hopperne for 12 kroner pr. tur. I april fik man afhændet Imposant og købt en otte årig Zoulou søn for 3.750 kroner. Desværre fik denne hingst ringfod og måtte overgå til forsikringen i august måned.

1953

Foreningen har nu kun en hingst, som til gengæld nyder medlemmernes gunst på grund af dens kvaliteter, og man overvejer at købe en ny. Det ender med at man lejer unghingsten Eros hos J. P. Lindetoft for 50 % af bedækningspengene (15 plus 35 kroner). Det viser sig at være en dårlig forretning for hingsten betjener kun femten hopper, og bestyrelsen må indkassere hård kritik fra medlemmerne for denne disposition. Den nuværende fodervært Ansgar Pedersen forlanger 2.400 kroner for den kommende sæson, så det bliver Johannes Christensen i Vokslev, der får jobbet for 2.000 kroner.

1954

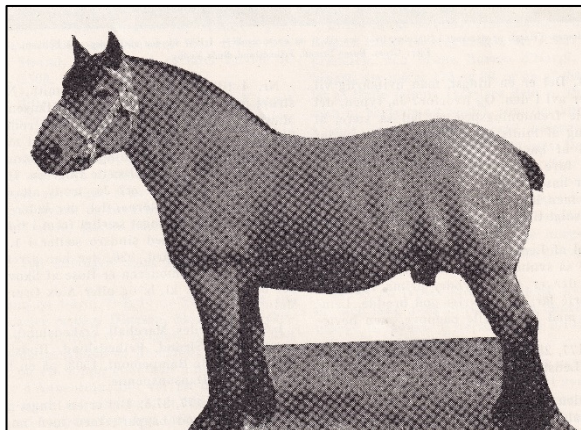
Den planlagte generalforsamling aflyses på grund af snestorm og afholdes den 19. februar. Foreningen er atter gældfri, og formanden kan fortælle, at der ydes tilskud fra BHJ til de opdrættere, der vil udstille på ungskuet 1954.

1955

1955 bliver et roligt år. Dog måtte forsikringen overtage Luron de Hess, da hingsten ikke længere var i orden og derfor måtte slagtes, hvilket indbragte foreningen 1.1149 kroner samt erstatning på 3.600 kroner. Formuen var cirka 7.000 kroner plus alle følpengene for de hopper, der var drægtige i 1955. Man beslutter samtidig at købe en ny hingst.

1956

Foreningen køber på Fyn den niårige indførte brunskimlede Bienvenu de la Coulbrie af Løgismose Belgiske Hesteavlsforening, og samtidig besluttet det, at hingsten skal gå to ugentlige ture til hopperne. Desværre viser det sig, at Bienvenu ikke kan holde til at betjene hopperne, så allerede i november måned overtager forsikringen hingsten, og der udbetales 4.500 kroner i erstatning. Der nedsættes et nyt købsudvalg til at finde en ny hingst.

Sardif, købt i Odense for 9.000 kroner

1957

Den 4. februar kan formanden for købsudvalget Hans Pinstrup, Vokslev, meddele, at man har købt den treårige fløjhingst Sardif ved kåringen i Odense 28. januar for 9.000 kroner plus 4.000 kroner på vilkår. Ved generalforsamlingen den 16. marts modtages hingsten, og proprietær Aage Philipsen, Stejlbjerggaard ved Assens er selv mødt op og beretter om hingstens særdeles gode afstamning. Samtidig antages både Ansgar Petersen og L. P. Winther som foderværter, og hingsten skal stå henholdsvis tre og fire dage hos foderværterne, som aflønnes med 200 kroner pr. måned.

1958

Foreningen fortsætter uændret, og de første føl efter Sardif viser sig at være af særdeles høj kvalitet, men nedgangen af bedækkede hopper fortsætter på grund af mekaniseringen samt øget konkurrence fra de omliggende hingsteholdere, så man beslutter at de skal køres ud med hingsten. Sardif betjener 55 hopper denne sæson.

1959

På generalforsamlingen i marts måned opfordres bestyrelsen til at søge mulighed for at benytte den nye begreb "kunstig sædoverføring" for at få ny kunder til foreningen, og på et møde den 7. april redegør dyrlæge Juul Andersen for tiltaget med at inseminere og sælge sæd "udenbys" for 40 kroner første rate og 100 kroner ved drægtighed. Dyrlægen får 18 kroner pr. tapning samt 1 kroner til forsendelse. Desværre holder de store forventninger ikke, og i september måned må man konstatere, at hingsten har fået en så dårlig sædkvalitet, at forsikringen tilbyder at overtage Sardif for 1.000 kroner, og slagteprisen tilfalder foreningen.

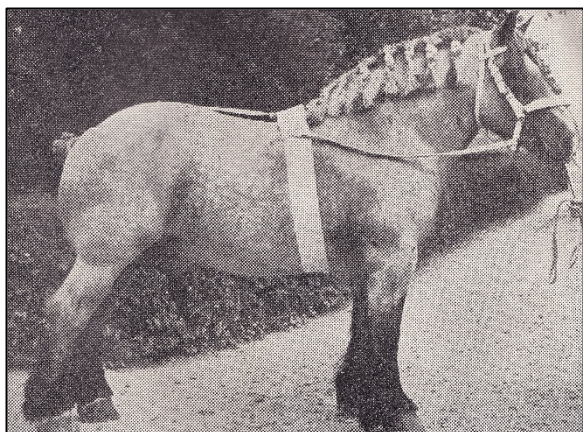

Albert Sigsgaard, Kalstrup Mølle ved Byrsted, med belgiske hoppe Grethe, på dyrskue 1964

1960

Ved generalforsamlingen bliver Albert Sigsgaard, Kalstrup Mølle, valgt til bestyrelsen. Sardif slagtes i marts måned efter man forgæves har forsøgt at sælge eller bortbytte ham. Man køber nu fløjhingsten fra kåringen i Vejle, Max af Brejninggård, hos den kendte hingsteopdrætter Jacob Jacobsen, der netop dette år besætter de tre første pladser ved kåringen af hingstene Max, Infernal og Urban, alle med efternavnet Brejninggård. Desværre dør Max inden sæsonens start, og foreningen erhverver den rødskimlede

Infernal af Brejninggård. Ved sæsonafslutning beslutter man at sælge Infernal. Den rød-skimlede farve fandt ikke hoppeejernes gunst. Det viser sig siden, at Infernal avlede særdeles godt.

Kummel de St. Gérard

1961

Foreningen erhverver den velrenommerede Kummel de St. Gérard hos Rasmus Andersen i Mesing, der har fået Kummel i bytte i forbindelse med en handel med J. E. Groth på Ærø, hvor Kummel har leveret særdeles godt afkom.

1962

Foreningen får ny fodervært. Det er Erik Thomsen, Lyngsø Overgård, der på dette tidspunkt er ved at opbygge sin hingstestation til det, der senere skulle blive en af Europas største private stationer. Erik Thomsen

må også benytte hingsten til ikke medlemmer samtidig med at han selv ejer en belgierhingst.

1963

Man udtrykker stor tilfredshed med Erik Thomsen som fodervært, og dette samarbejde kommer til at vare til foreningens ophør.

1964

Kummel de St. Gérard dør om foråret, og resten af sæsonen betjenes hopperne af Erik Thomsens private hingst Ole. Foreningen har 4.500 kroner i kassen og vil købe en ny hingst.

1966

På bestyrelsesmøde på Lyngsø Overgård præsenteres en ny hingst. Det er den betydelige Urban af Dondelund. Stig Buus er stadig formand, men foreningen skrumper langsomt ind, og der bliver længere mellem generalforsamlingerne.

1967

Foreningen kører et godt parløb med Erik Thomsens private hingst Ole, de betjener 60 hopper, mens Urban af Dondelund bliver tilført 80 hopper.

1968

Bestyrelsen med fruer er samlet på Hotel Phønix i Nibe for at fejre foreningens 25 års jubilæum. Man drøfter at købe en ny hingst. Det bliver den brune Major du Bocq, som desværre ikke er bedækningsdygtig og slagtes. Man køber derefter den smukke brune Jourval hos den fremtrædende opdrætter Johs. Weinreich, Valore.

1969

Jourval og Urban betjener hopperne, og ved årsskiftet sættes begge hingste til salg. Urban fordi hans døtre er klar til at træde ind i avlen, mens Jourval derimod har vist sig lidt bedækningstræg.

1970

Fløjhingsten fra Randerkåringen i 1969 og 1970, den blåskimlede Kabbel Bombarier købes hos BHJs tidligere formand Jens P. Sidelmann. Forinden er både Urban og Jourval afhændet.

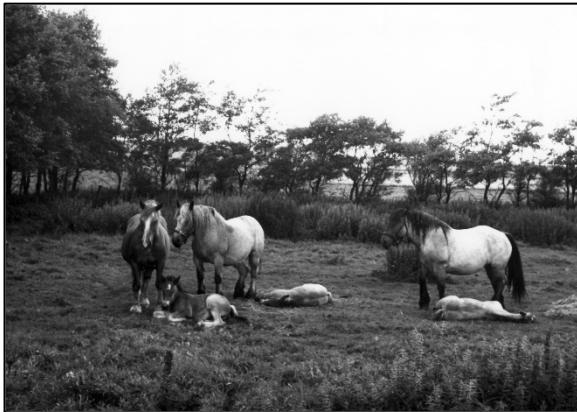
Seks Belgiere og tre føl på dyrskue i Aalborg. Ejeren Albert Sigsgaard til højre i billedet. Foto 1967

1971

Kabbel Bombardier er alene om at betjene hopperne, og antallet af bedækkede hopper falder.

1972

Konkurrence fra andre himmerlandske belgierhingste øges samtidig med at der forsvinder mange hopper fra avlen blandt andet på grund af Danmarks indtræden i Fællesmarkedet, som giver mulighed for en øget husdyrproduktion og øget indtjening, som bruges på mekanisering.

På en eng ved Kalstrup Mølle – hopper og føl

1973

Foreningen markerer sit 30 års jubilæum. Stig Buus aftræder som formand og Albert Sigsgaard, Kalstrup Mølle, bliver ny formand. Kabbel Bombardier bliver byttet med den betydelige brune Pax. Byttesummen er 500 kroner i favør til Pax's tidligere ejer Svend Augustinus Dons.

1974

Foreningen erhverver den brunskimlede indførte Tito van't Ooienvaarnest, som desværre dør ved sæsonens slutning. Pax bliver solgt for 3.950 kroner.

Kalstrup Mølle omkring 1950. Foto Kgl. Bibliotek

1975

Foreningen køber sin sidste hingst. Det er den røde Sultan af Dondelund, som for 6.500 kroner erhverves hos opdrætterdynastiet Hans, Peder, Frede og Alf Østergård. Hingsten viser sig at have en dårlig befrugtningsevne, og hingsten slagtes, hvor den indbringer 3.530 kroner.

1976

Den 9. marts må man konstatere, at foreningens kassebeholdning er nul kroner og ingen medlemmer har udover formanden Albert Sigsgaard, Aksel Lundby og Johannes

Christensen. Det bliver de tre, som underskriver og besejler foreningens endeligt. Et stykke af Dansk Belgisk Hesteavlerforening er hermed gået over i historien. Samme år dør foreningens formand gennem 30 år, Stig Buus.

Hingste i Øster Hornum Hesteavlsforening 1943 til 1976

- Indigo de Rampemont
- General de Thines
- Imposant
- Monty Rydhave
- Luron de Hess
- Sevel Zoulou
- Eros
- Bienvenu de la Couibrine
- Sardif
- Max af Brejninggård
- Infernal af Brejninggård
- Kummel de St. Gérard
- Major du Bocq
- Urban af Dondelund
- Jourval
- Kappel Bombardier
- Pax
- Tito van't Ooienvaarnest
- Sultan af Dondelund